

ren, beschützen, in Acht nehmen: सम्यगवधार्यतां बालो गुरुगेहे द्विजा-
तिभिः । विष्णुपतेः प्रतिच्छ्वेनं भिद्येतास्य धीर्यथा ॥ BHĀ. P. 7, 5, 7. —
Vgl. विधारण, विधृति. — intens. abtheilen: व्यर्तुर्दर्थः RV. 2, 38, 4.

— सम् 1) halten, tragen; an sich tragen, besitzen: धरैः संधार्यते नाभिः
PAÑKAT. 1, 93. गतासूनपि संप्रुक्कान्भूमिः संधारयिष्यति MBH. 13, 4046.
नाशकतं तदा गर्भं संधारयितुम् 4084. कथं सा कुशवीराणि गात्रैः संधार-
यिष्यति R. GORR. 2, 62, 15. आत्मनो विप्रुद्धसत्त्वम् — भुजदण्डैः संधारयमा-
णाः BHĀG. P. 5, 20, 40. (महती) यौवनस्थेव वनिता संधारार्तव वपुः HARIV.
4587. ब्राह्मं संधारयस्तेजः MBH. 1, 6383. tragen so v. a. aufrechthalten,
erhalten: त्रया संधार्यते लोकः 3, 168. संधारयितुमात्मानं न शशाक नरोत्तमः ।
सीतावियोगेन दुःखे मग्नः R. 3, 68, 3. behaupten, beobachten: धारणा —
संधार्यमाणा BHĀG. P. 2, 1, 21, 22. नायं सदा संधियतां समाधिः R. 4, 29, 24.
— 2) मनस् seinen Geist auf Etwas fest gerichtet haben: संधार्यते ऽस्मिन्व-
पुषि स्थविष्ठे मनः स्वबुद्ध्या BHĀG. P. 2, 1, 38. — 3) im Gedächtniss be-
wahren: यः सततं परिपृच्छति प्रणोति संधारयत्यनिशम् PAÑKAT. V, 78.
— 4) aufhalten, zurückhalten, verhalten; ertragen; erleiden: न संधा-
रयितुं शक्ता तव सेना MBH. 6, 3397. यः संधारयते मन्युम् 1, 3323. शोकः
संधार्यतां मातर्हृदये R. 2, 21, 47. पश्चात्संधारयत्यर्थमग्रे च प्रतिषेधिकाः
MBH. 6, 139. यथा हि गोवृषो वर्षं संधारयति खात्पतत् । भीमस्तथा त्रेणा-
मुक्तं शर्वर्षमदीनवत् ॥ 4354. संधारयाण्यश्च शरान् 4600. दुःखं संधारयतः
15, 309. कष्टं तृष्णाम् R. 2, 63, 38. Schol. zu VS. PRĀT. 1, 54 in Ind. St. 4, 114.
— 5) am Leben sein, — bleiben: यावत्संधारयाम्यक्षम् MĀRK. P. 8, 52.
— 6) संघत fest verbunden: शिला भूमिरप्सो पांसुः सा भूमिः संघता धृता
AV. 12, 1, 26. Vielleicht संघता zu lesen. — Vgl. संधारणा, संधार्य.

धर (von धरु) VOP. 26, 171. 1) adj. f. धा haltend, tragend, erhaltend;
von Kṛṣṇa MBH. 6, 3005. Çiva Çiv. Häufig mit dem obj. zusammen-
gesetzt H. 7. शरचाप° ARG. 6, 10. R. 1, 1, 43. 34, 22. 2, 86, 22. VARĀH.
BRH. S. 58, 34, 35, 41. BRAHMA-P. in LA. 34, 2. दिव्याम्बर° MBH. 4, 181.
INDR. 5, 11. R. 1, 48, 17. 58, 10. BHARTṚ. 2, 79. 3, 93. BRAHMA-P. in LA.
55, 5. BHĀG. P. 1, 8, 19. 5, 3, 3. सुरभिन्नधर N. 5, 4. मृष्टताज्ञद° MBH.
13, 5270. जटभार° DAÇ. 1, 27. R. 3, 7, 11. काकपत° 42, 33. एकवेणीधरा
R. SCHL. 2, 108, 8. ÇĀK. 106, 11. फलमूलधरैर्हुनैः R. 3, 17, 5. पुष्पधरान्दुमान्
5, 19, 24. कामद्वयधरा tragend, habend, besitzend R. 1, 9, 27. RAGH. 2, 3.
VARĀH. BRH. S. 29, 25. VET. 27, 17. शब्दमूर्ति° SĀH. D. 2, 15. कात्ताकार-
धरा नदी BHARTṚ. 1, 80. सख्य° die Freundschaft aufrecht haltend, ein
treuer Freund BHĀG. P. 1, 10, 28. गुडाकेशयशो° aufrechthaltend, erhal-
tend 17, 31. मौनव्रत° beobachtend MBH. 1, 1960. PAÑKAT. 187, 12. BHĀG.
P. 4, 2, 28. श्रुति° das Gehörte im Gedächtniss behaltend HARIV. 4909.
12326. Git. 1, 4. स्रग्वेद° im Gedächtniss habend, vertraut mit BHĀG. P.
1, 4, 21. सखिकपुरोहिताचार्या मृडब्रह्मधराः MBH. 13, 3026. राजन्मल°
des Königs Rathhalter, Rathgeber HARIV. 4137. Vgl. ध्रुव°, ध्रुत°, ध्रु-
ति°, ध्रुमधरा, कजधर, कुलं°, जिति°, गण°, गर्भधरा, चक्रधर, जगती°,
जगद्धर, जटा°, जल°, जलं°, जालिं°. ताम्बूल°, तुला°, तोय°, दण्ड°,
धनुर्धर, धुरं°, भूतधरा, भूधर, महो°, वर्ष°, वसुंधरा, सलिलधर u. s. w. —
2) m. a) Berg AK. 2, 3, 1. TRĪK. 2, 3, 1. 3, 3, 357. H. 1027. an. 2, 430. MED. r.
48. Vgl. जिति°, भू°, महो° u. s. w. — b) ein Flocken Baumwolle H.
an. MED. — c) Schweindler, ein leichtsinniger Mensch, = विट, वातपुत्र
HĀR. 139. — d) N. pr. α) eines VASU MED. MBH. 1, 2582. fg. 13, 7094.

HARIV. 152. 13177. 13295. fg. Vgl. धव. — β) eines Helden auf Seiten
der Pāṇḍava MBH. 7, 7009. — γ) des Königs der Schildkröten H.
an. MED. — δ) des Vaters des Padmaprabha, des 6ten Arhant's
der gegenwärtigen Avasarpinī, H. 36. — e) nom. act. von धर; s. दु-
र्धर. — 3) f. धा a) die Erde AK. 2, 1, 2. TRĪK. 3, 3, 357. H. 935. H. an.
MED. M. 9, 311. MBH. 1, 1584. 13, 1810. 14, 300. 383. HARIV. 4302. R. 1,
13, 46. 37, 16. MĀRK. 84, 19. RAGH. 15, 85. VARĀH. BRH. S. 19, 16. 32, 4.
SŪRJAS. 12, 23. KATHĀS. 24, 199. BHĀG. P. 3, 3, 27. 5, 15, 8. शय auf der
Erde schlafend M. 6, 26. — b) Mutterleib H. an. MED. — c) Ader RĪ-
ĠAN. im ÇKDr. — d) Mark H. an. MED. — e) N. pr. einer der Gemah-
linnen Kaçjapa's, der Mutter der Land- und Wasservögel (wohl die
Erde), HARIV. 232.

धरणा (wie eben) 1) adj. f. ई tragend, erhaltend: धरणी VS. 14,
21. भूमिर्धनुर्धरणी लोकधारणी TAĪTT. ĀR. 10, 1, 8. तेन खल्वसि भू-
तानां धरणी HARIV. 9643. — 2) m. a) Damm TRĪK. 2, 1, 18. — b) Welt.
— c) die Sonne. — d) die weibliche Brust. — e) Reis, Korn. — f) der
Fürst der Berge (अद्रिपति), wohl der Himālaya, H. an. 3, 209. — g) N.
pr. eines Königs der Nāga ÇATR. 14, 13. 31. 51. — 3) f. ई a) die Erde,
der Erdboden H. 935. H. an. MED. n. 54. N. 10, 6. 13, 12. Hip. 1, 38.
SUND. 4, 19. BHĀG. P. 1, 16, 26. KĀURAP. 50. धरण्याम् (könnte auch auf
धरणि zurückgeführt werden) DRAUP. 6, 11. R. 2, 42, 2. प्राकार° Wall-
plan, der ebene Raum auf der Höhe eines Walles 6, 16, 103. Häufig
धरणी f. UNĀDIS. 2, 103. AK. 2, 1, 2. MBH. 12, 13191. R. 1, 44, 17. 6, 18,
54. BHĀG. P. 4, 17, 14. 5, 5, 28. 13, 24. 6, 6, 12 (als Dhruva's Gemahlin).
Git. 1, 6. 5, 5. SĀH. D. 82, 13. — b) Ader. — c) ein best. Knollengewächs
(धारणीया, धीरपत्नी, कन्दालु, कन्दाय, दण्डकन्दक, वनकन्द, सुकन्दक)
RĀĠAN. im ÇKDr. — d) der Baumwollenbaum (शात्मलि) ÇABDAK. im
ÇKDr. — e) Dachspitze VJUTP. 131. — f) Titel eines Wörterbuchs
ÇKDr. u. ध्रु. COLEBR. Misc. Ess. II, 58. Gewöhnlich धरणि oder धर-
णिकाय (कोश) ebend. 20. MED. Anb. 2. Verz. d. Oxf. H. No. 415.
UĞVAL. zu UNĀDIS. 1, 1. — 4) n. a) das Halten, Tragen H. an. MED. धरि-
त्रीधरणात्तम KUMĀRAS. 1, 17. Git. 1, 6. das Bringen, Verschaffen; s. काम°.
— b) Befestigung, Stütze; Sicherheit: पृथिवी° HARIV. 12823. सवन°
ÇĀKH. BR. 22, 7. — c) ein best. Gewicht H. an. MED. = 10 Pala =
16 Silber-Māshaka (JĀG. 1, 363. Schol. zu KĪTJ. ÇR. 20, 1, 6) = 1
Silber-Purāṇa = 1/10 Çatamāna M. 8, 135. fgg. = 19 Nishpāva
= 2/5 Karsha = 1/10 Pala SuçR. 2, 173, 14. 33, 4. 132, 4. VARĀH. BRH.
S. 82 (80, b), 13, 18. = 24 Raktikā Lit. im ÇKDr. — d) eine bestimmte
grosse Zahl VJUTP. 179.

धरणाप्रिया (ध + प्रि) f. N. pr. der dem 19ten Arhant zur Ausfüh-
rung seiner Befehle beigegebenen Göttin H. 43.

धरणि s. u. धरणा 3.

धरणिगोणिम (ध + गो) m. N. pr. eines Mannes Verz. d. B. H.
No. 969.

धरणिज (ध + ज) m. der Sohn der Erde, Bein. des Āṅgiras, der
Planet Mars VARĀH. BRH. S. 104, 13.

धरणिधर und धरणिभूत s. u. धरणी°.

धरणिमण्ड (ध + म) N. pr. einer Localität LALIT. 351.